

ผ้าทอลายน้ำไหล

ซุมศักดิ์ หวังฉายา...เรียบเรียง

ภาพและข้อมูลจากหนังสือ

ผ้าไทย...สายใยแห่งภูมิปัญญา...สู่คุณค่าเศรษฐกิจไทย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔

ผ้าทอลายน้ำไหล มีชื่อเรียกกันไปตามลักษณะที่ทอ เช่น ลายทางยาวและเป็นคลื่นเหมือนกับบันได มองดูเหมือนน้ำกำลังไหล เรียกฉายานี้ว่า ลายน้ำไหล นับเป็นต้นแบบดั้งเดิม ต่อมา หักของลายน้ำไหลเป็นลายคล้ายจรวดกำลังพุ่ง เรียกกันว่า ลายจรวด เมื่อนำลายน้ำไหลมาต่อกันมีจุดช่องว่างตรงกลาง เดิมเส้นลายเล็กๆ แยกออกรอบตัว มองดูคล้ายดอกไม้หรือแมงมุม ลายอีกแบบหนึ่งที่เอาลายน้ำไหลมาหักมุมให้ดูแล้วสอดสัด้วย เหลื่อมกันเป็นชั้นๆ เรียกฉาย เล็บมือ อีกแบบหนึ่งได้นำลายน้ำไหล มาประยุกต์เป็นลักษณะคล้ายเจดีย์ชั้นๆ มียอดแหลม เรียกว่า ลายธาตุ ส่วนลายที่ใช้เส้นด้ายหลายๆ สี ทอซ้อนกันเป็นชั้นๆ เรียกว่า ลายกาบ เป็นต้น

แต่เดิมชาวไทลื้อนิยมทอผ้าลายน้ำไหลโดยใช้ฝ้ายสีสนที่สดใส ทอซ้อนสลับกันไปมาตามจังหวะลวดลาย และนิยมฝ้ายสีขาวทอเกาะเป็นขอบ คล้ายฟองคลื่นของสายน้ำ แทรกสลับระหว่างช่วงลวดลาย ไทปัจจุบันได้มีการพัฒนาสีสนให้หลากหลาย และมีการใช้เส้นด้ายทำด้วยด้ายเงิน ดิ้นทอง เพิ่มความหรูหราแวววาวให้ผืนผ้า

ประเภทผ้า

- เกาะ / ลีง
- ผ้าขึ้นไต้ลื้อ
- เส้นเอ็น ฝ้ายสีสน
- เส้นพุ่ง ฝ้ายสีขาว สีเขียว สีชมพู สีม่วง สีส้ม และสีเหลือง

แหล่งผลิต

- จังหวัดน่าน